Standardy ochrony małoletnich w Lubelskim Ośrodku Samopomocy

Przyjęte uchwałą Zarządu LOS w dniu 8 września 2026 r.

1. Wstęp i zasady ogólne

Lubelski Ośrodek Samopomocy (LOS) chroni każdą osobę poniżej 18 lat, która bierze udział w naszych działaniach, przed krzywdzeniem – ze strony personelu, innych uczestników i osób spoza LOS. Te standardy opisują, jak zapobiegamy krzywdzeniu i co robimy, gdy do niego dochodzi.

Podstawa prawna. Art. 22b i 22c ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tekst jednolity: Dz.U. 2026 poz. 110).

Zakres. Standardy obowiązują we wszystkich działaniach LOS, w których biorą lub mogą brać udział małoletni, w szczególności:

- w zajęciach, warsztatach i laboratoriach – w siedzibie LOS, w terenie i w lokalach partnerów (np. w remizach OSP, bibliotekach, szkołach, klubach sportowych);
- w pracy studia „LOS on Air" i Mobilnego Studia, w mikroredakcjach i przy tworzeniu materiałów medialnych;
- w wydarzeniach, konkursach, kampaniach i wolontariacie;
- w działaniach online: webinariach, grupach w komunikatorach i mediach społecznościowych LOS.

Kogo obowiązują. Cały personel LOS: członków Zarządu, pracowników, współpracowników, trenerów, mentorów, wolontariuszy, stażystów i praktykantów. Obowiązują też osoby z organizacji partnerskich, które prowadzą działania LOS z udziałem małoletnich.

Zasady, którymi się kierujemy

1. Dobro i bezpieczeństwo dziecka są ważniejsze niż dobre imię LOS, relacje z partnerami czy przebieg zajęć.
2. Każdy członek personelu reaguje na niepokojące sygnały. Nie musi mieć pewności – wystarczy uzasadnione podejrzenie.
3. Szanujemy godność, prywatność i zdanie młodych ludzi; pytamy ich o opinię w sprawach, które ich dotyczą.
4. Traktujemy wszystkich równo, bez względu na płeć, pochodzenie, niepełnosprawność, wyznanie, orientację czy sytuację materialną.
5. Współpracujemy z rodzicami i opiekunami – chyba że to oni mogą krzywdzić dziecko.
6. Informacje o krzywdzeniu przekazujemy tylko osobom, które muszą je znać, żeby pomóc dziecku.
7. Nie prowadzimy własnego śledztwa. Wyjaśnianie przestępstw należy do Policji, prokuratury i sądu; naszym zadaniem jest zauważyć, zareagować, zgłosić i wesprzeć.

Dzieci z niepełnosprawnościami i ze specjalnymi potrzebami. Dzieci z niepełnosprawnościami są bardziej narażone na krzywdzenie i mogą inaczej o nim sygnalizować. Przy zapisie do któregokolwiek z działań realizowanych przez LOS, pytamy o potrzeby uczestnika (np. tłumacz PJM, asystent, materiały w tekście łatwym do czytania, przerwy) i dostosowujemy do nich zajęcia, komunikację oraz sposób zgłaszania problemów. Wersję standardów dla dzieci udostępniamy w formie dostępnej cyfrowo, a na prośbę – w tekście łatwym do czytania.

2. Objaśnienie terminów

Te pojęcia mają w standardach jedno, stałe znaczenie.

Termin	Znaczenie
Małoletni, dziecko	Każda osoba, która nie ukończyła 18 lat. W wersji dla uczestników piszemy też „młoda osoba”.
Rodzic	Rodzic, opiekun prawny lub opiekun faktyczny małoletniego.
Personel	Osoby wymienione w rozdziale 1 w części „Kogo obowiązują” – niezależnie od formy zatrudnienia lub współpracy, także nieodpłatnej.
Osoba z zewnątrz	Gość, ekspert prowadzący pojedyncze zajęcia, dziennikarz, przedstawiciel partnera, który nie został zweryfikowany przez LOS.
Krzywdzenie	Popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu, albo zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie. Obejmuje przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, zaniedbanie, przemoc rówieśniczą i przemoc w sieci.
Koordynator(ka) ds. ochrony małoletnich	Osoba wyznaczona przez Zarząd LOS do wdrażania standardów, przyjmowania zgłoszeń i prowadzenia interwencji (rozdział 10).
Rejestr	Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym: rejestr z dostępem ograniczonym oraz rejestr osób, wobec których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu

Termin	Znaczenie
	seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie.
KRK	Krajowy Rejestr Karny.
Incydent	Każde zdarzenie, zachowanie lub informacja, które mogą wskazywać na krzywdzenie małoletniego albo naruszenie tych standardów.
Karta interwencji	Formularz, w którym koordynator(ka) dokumentuje incydent i podjęte działania (Załącznik 3).
Plan wsparcia	Spisane działania, które zapewniają małoletniemu bezpieczeństwo i pomoc po ujawnieniu krzywdzenia (rozdział 7).
Wizerunek	Utrwalona podobizna osoby (zdjęcie, nagranie wideo), a także jej głos, jeśli pozwala ją rozpoznać.

3. Rekrutacja i weryfikacja personelu

Nikt nie zaczyna pracy z małoletnimi w LOS, dopóki nie zostanie zweryfikowany zgodnie z art. 21 ustawy i nie przejdzie szkolenia ze standardów.

Weryfikacja przed dopuszczeniem do pracy z małoletnimi

Przed nawiązaniem stosunku pracy, zawarciem umowy cywilnoprawnej lub porozumienia wolontariackiego albo innym dopuszczeniem osoby do działań z udziałem małoletnich, LOS:

1. sprawdza, czy osoba figuruje w Rejestrze (rozdział 2), i dołącza wydruk z Rejestru do dokumentacji;
2. wymaga informacji z KRK w zakresie przestępstw określonych w rozdziałach XIX i XXV Kodeksu karnego w art.,189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, albo za odpowiadające im czyny zabronione określone w prawie obcym;
3. od osoby, która nie ma obywatelstwa polskiego, wymaga także informacji z rejestru karnego państwa obywatelstwa;
4. wymaga oświadczenia o państwach (innych niż Polska i państwo obywatelstwa), w których osoba mieszkała w ciągu ostatnich 20 lat, oraz informacji z rejestrów karnych tych państw; jeśli dane państwo nie wydaje takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, osoba składa oświadczenie o niekaralności i braku zakazów w tym państwie (Załącznik 2).

Oświadczenia składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej i zawierają klauzulę: „Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Zasady weryfikacji

- Weryfikację prowadzi osoba upoważniona przez Zarząd LOS. Dokumenty przechowujemy w aktach osobowych lub w dokumentacji umowy, z dostępem tylko dla osób upoważnionych.
- Osoba, która figuruje w Rejestrze, była skazana za przestępstwa wymienione w pkt 2 albo ma zakaz zajmowania stanowisk lub prowadzenia działalności związanej z małoletnimi, nie zostaje dopuszczona do pracy z małoletnimi.
- Weryfikację powtarzamy przed każdą nową umową lub nowym porozumieniem z tą samą osobą.
- Te same zasady obowiązują dorosłych peer-liderów, mentorów i osoby z organizacji partnerskich, które prowadzą zajęcia z małoletnimi w ramach działań LOS. Partner może zamiast tego przekazać pisemne potwierdzenie, że sam przeprowadził weryfikację tej osoby.

Rekrutacja

- W ogłoszeniach o pracę lub wolontariat z udziałem małoletnich informujemy o standardach i o weryfikacji.
- Podczas rozmowy pytamy o doświadczenie w pracy z młodzieżą i o to, jak kandydat dba o bezpieczne relacje. Gdy to możliwe, prosimy o referencje.
- Przed pierwszym kontaktem z małoletnimi nowa osoba przechodzi szkolenie ze standardów (rozdział 10) i podpisuje oświadczenie o zapoznaniu się z nimi (Załącznik 1).

Osoby z zewnątrz

Goście, eksperci prowadzący pojedyncze zajęcia i dziennikarze nie zostają sami z małoletnimi. Przez cały czas jest z nimi zweryfikowany członek personelu LOS.

5. Bezpieczne relacje między personelem a małoletnimi

Relacja z młodą osobą jest zawsze profesjonalna, jawna i służy celom zajęć. Każdy członek personelu potrafi wyjaśnić swoje zachowanie koordynatorowi, rodzicowi i samemu małoletniemu.

Zasady pracy

1. Traktujemy młode osoby z szacunkiem, słuchamy ich i bierzemy pod uwagę ich zdanie. Zwracamy się do nich tak, jak chcą, żeby się do nich zwracać.
2. Pracujemy w miejscach otwartych lub widocznych dla innych. Na zajęciach z małoletnimi są co najmniej dwie dorosłe osoby z personelu, a gdy to niemożliwe – zajęcia odbywają się w miejscu dostępnym dla innych dorosłych.
3. Rozmowa indywidualna (np. konsultacja materiału, mentoring) odbywa się w miejscu widocznym dla innych, przy otwartych drzwiach lub w pomieszczeniu z przeszklonymi drzwiami.
4. Kontakt fizyczny jest dopuszczalny tylko wtedy, gdy wynika z potrzeby małoletniego lub sytuacji (pomoc przy urazie, asekuracja, pocieszenie, o które dziecko prosi), jest jawny i małoletni się na niego zgadza. Montaż mikrofonu na ubraniu wykonuje sam uczestnik; personel tylko podpowiada.

5. Kontaktujemy się z małoletnimi tylko w sprawach zajęć, przez służbowe kanały LOS i w godzinach 8:00–20:00, chyba że sytuacja wymaga natychmiastowej reakcji (rozdział 9).
6. Przestrzegamy granic prywatności: nie pytamy o życie intymne, nie komentujemy wyglądu ani ciała.
7. Dbamy o równe traktowanie – nie wyróżniamy wybranych uczestników przywilejami ani prezentami.
8. Jeśli młoda osoba zwierza się z krzywdy, słuchamy jej i postępujemy zgodnie z rozdziałem 6.

Zachowania niedozwolone

Członkowi personelu nie wolno:

- stosować przemocy fizycznej, psychicznej ani seksualnej w jakiejkolwiek formie, w tym kar fizycznych, zastraszania, upokarzania, ośmieszania i krzyczenia na małoletnich;
- nawiązywać z małoletnim relacji romantycznych lub seksualnych, składać mu propozycji o takim charakterze ani zachowywać się w sposób uwodzący;
- pokazywać małoletnim treści pornograficznych, przemocowych lub innych nieodpowiednich do ich wieku albo umożliwiać im dostęp do takich treści;
- utrwalać wizerunku małoletniego prywatnym urządzeniem ani publikować go poza zasadami z rozdziału 8;
- utrzymywać z małoletnim prywatnego kontaktu poza zajęciami – w tym w mediach społecznościowych, przez prywatny numer telefonu i komunikatory – ani zapraszać go do siebie;
- obiecywać małoletniemu zachowania tajemnicy, jeśli dotyczy ona krzywdzenia, ani prosić go o zachowanie tajemnicy wobec rodziców lub LOS;
- dawać małoletniemu prezentów, pieniędzy lub przywilejów poza nagrodami przewidzianymi w programie zajęć;
- przewozić małoletniego prywatnym samochodem bez pisemnej zgody rodzica i wiedzy koordynatora(-ki) oraz w pojedynkę;
- spożywać alkoholu, używać narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych w obecności małoletnich albo być pod ich wpływem w czasie zajęć; udostępniać małoletnim alkoholu, tytoniu, e-papierosów i takich substancji;
- dyskryminować małoletnich i wykorzystywać swojej przewagi do wywierania na nich presji.

Naruszenie tych zasad koordynator(ka) dokumentuje i przekazuje Zarządowi. Zarząd decyduje o konsekwencjach: od rozmowy i dodatkowego szkolenia po odsunięcie od pracy z małoletnimi i rozwiązanie umowy. Jeśli naruszenie może być przestępstwem, stosujemy procedurę z rozdziału 6.

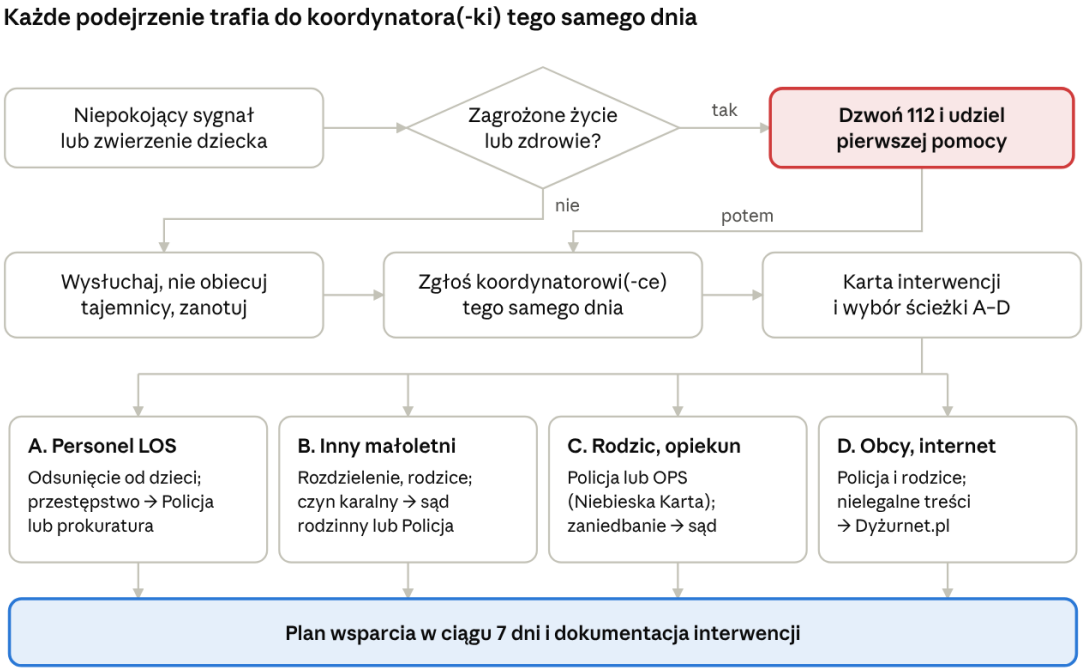
6. Bezpieczne relacje między małoletnimi

1. Każda grupa zaczyna wspólną pracę od ustalenia zasad, a personel pilnuje, żeby wszyscy ich przestrzegali.

2. Na pierwszym spotkaniu grupa (laboratorium, mikroredakcja, warsztat) uzgadnia z prowadzącymi kontrakt: jak się do siebie zwracamy, jak udzielamy informacji zwrotnej, jak traktujemy nagrania i zdjęcia innych. Kontrakt jest spisany i widoczny podczas zajęć.
3. Uczestnicy szanują granice innych, ich zdanie, wygląd, pochodzenie i przekonania. Spory rozwiązujemy rozmową, z pomocą prowadzących.
4. W grupie niedozwolone są:
    - przemoc fizyczna, popychanie, niszczenie rzeczy innych;
    - wyzwiska, ośmieszanie, groźby, wykluczanie z grupy, plotkowanie o innych;
    - zachowania o charakterze seksualnym wobec osób, które się na nie nie zgadzają, w tym komentarze o ciele;
    - nagrywanie, fotografowanie i publikowanie innych bez ich zgody, przerabianie ich wizerunku lub głosu (także za pomocą sztucznej inteligencji), przesyłanie intymnych zdjęć;
    - hejt i nękanie w internecie, także w komentarzach pod materiałami mikroredakcji;
    - namawianie innych do używania alkoholu, tytoniu, e-papierosów i substancji psychoaktywnych.
5. Personel reaguje od razu: przerywa niewłaściwe zachowanie, zapewnia bezpieczeństwo osobie, której ono dotyczy, i rozmawia z uczestnikami osobno. Poważne lub powtarzające się zdarzenia zgłasza koordynatorowi(-ce) (rozdział 6, ścieżka B).
6. Peer-liderzy i dorośli członkowie mikroredakcji, którzy pracują z młodszymi uczestnikami, są członkami personelu i stosują zasady z rozdziału 4.
7. Jeżeli w grupie są osoby pełnoletnie i małoletnie, prowadzący zwracają uwagę, czy relacje między nimi nie przekraczają granic i nie przenoszą się do prywatnych kanałów.

7. Rozpoznawanie krzywdzenia i procedury interwencji

Każdy członek personelu, który zauważy niepokojące sygnały albo usłyszy o krzywdzeniu, reaguje i jeszcze tego samego dnia zgłasza sprawę koordynatorowi(-ce). Dalsze kroki zależą od tego, kto może krzywdzić dziecko.

schemat interwencji - pierwsza reakcja i ścieżki A–D

Najpierw bezpieczeństwo dziecka, potem zgłoszenie koordynatorowi(-ce); dalsze kroki zależą od tego, kto może krzywdzić dziecko (ścieżki A–D opisane niżej).

Sygnały, które powinny zaniepokoić

- obrażenia, których dziecko nie potrafi lub nie chce wyjaśnić;
- nagła zmiana zachowania: wycofanie, lęk przed powrotem do domu lub przed konkretną osobą, agresja, samookaleczenia;
- wiedza lub zachowania seksualne nieadekwatne do wieku;
- oznaki zaniedbania: głód, brak opieki medycznej, ubranie nieodpowiednie do pogody;
- informacje o nękaniu w internecie, szantażu, żądaniu zdjęć lub o kontakcie z nieznanym dorosłym.

Pierwsza reakcja – każdy członek personelu

1. Jeśli zagrożone jest życie lub zdrowie dziecka, dzwonisz pod numer 112, udzielasz pierwszej pomocy i nie zostawiasz dziecka samego.
2. Słuchasz spokojnie i z uwagą. Nie obiecujesz tajemnicy, nie wypytujesz o szczegóły, nie oceniasz i nie konfrontujesz dziecka z osobą, którą wskazuje. Mówisz, co zrobisz dalej i komu przekażesz informację.
3. Tego samego dnia zapisujesz: datę, godzinę, miejsce, słowa dziecka (możliwie dosłownie) i to, co zauważyłeś(-aś).
4. Niezwłocznie, najpóźniej tego samego dnia, przekazujesz informację koordynatorowi(-ce). Jeśli sprawa dotyczy koordynatora(-ki), zgłaszasz ją Prezesowi Zarządu LOS.

5. Nie informujesz osoby podejrzewanej o krzywdzenie.

Działania koordynatora(-ki)

1. Zakłada kartę interwencji (Załącznik 3) i ocenia sytuację – w razie potrzeby z prawnikiem LOS lub psychologiem.
2. Wybiera ścieżkę A–D i uzgadnia z Zarządem zawiadomienia.
3. Informuje rodzica o zdarzeniu i działaniach – chyba że to rodzic jest podejrzewany albo informacja mogłaby zaszkodzić dziecku.
4. Przygotowuje plan wsparcia (rozdział 7) i pilnuje jego realizacji.

Ścieżka A – krzywdzi członek personelu

- Zarząd natychmiast odsuwa tę osobę od kontaktu z małoletnimi do czasu wyjaśnienia sprawy.
- Przy podejrzeniu przestępstwa LOS zawiadamia Policję lub prokuraturę.
- Inne naruszenie standardów koordynator(ka) wyjaśnia z Zarządem, a Zarząd decyduje o konsekwencjach (rozdział 4).
- Jeśli sprawa dotyczy członka Zarządu, decyzje podejmuje Komisja Rewizyjna LOS.

Ścieżka B – krzywdzi inny małoletni

- Prowadzący rozdzielają uczestników i zapewniają bezpieczeństwo osobie pokrzywdzonej.
- Koordynator(ka) rozmawia osobno z każdym uczestnikiem i z rodzicami obu stron.
- Osoba pokrzywdzona otrzymuje plan wsparcia. Wobec osoby krzywdzącej LOS ustala z jej rodzicami działania wychowawcze, np. zmianę grupy, rozmowę z psychologiem, zawieszenie udziału.
- Jeśli czyn może być czynem karalnym (np. pobicie, wykorzystanie seksualne, rozpowszechnienie intymnych zdjęć) lub świadczy o demoralizacji, LOS zawiadamia sąd rodzinny (wydział rodzinny i nieletnich sądu rejonowego) albo Policję. Gdy osoba krzywdząca ma ukończone 17 lat, LOS zawiadamia Policję lub prokuraturę.

Ścieżka C – krzywdzi rodzic, opiekun lub inna osoba z najbliższego otoczenia dziecka

- LOS nie informuje podejrzewanego rodzica. Z drugim rodzicem kontaktuje się tylko wtedy, gdy jest to bezpieczne dla dziecka.
- Przy podejrzeniu przestępstwa LOS zawiadamia Policję lub prokuraturę.
- Przy podejrzeniu przemocy domowej LOS zawiadamia Policję lub ośrodek pomocy społecznej właściwy dla miejsca zamieszkania dziecka i wnosi o wszczęcie procedury „Niebieskie Karty". LOS nie należy do podmiotów uprawnionych do jej wszczęcia; na prośbę zespołu interdyscyplinarnego przekazuje informacje i współpracuje.

- Przy zaniedbaniu lub innym zagrożeniu dobra dziecka, które nie jest przestępstwem, LOS składa do sądu rodzinnego wniosek o wgląd w sytuację rodziny.

Ścieżka D – krzywdzi osoba obca, także w internecie

- LOS zawiadamia Policję i informuje rodzica.
- Materiałów przedstawiających seksualne wykorzystywanie dziecka nie kopiujemy, nie zapisujemy i nie przesyłamy dalej – także jako dowodu. Zgłaszamy je Policji lub zespołowi Dyżurnet.pl.
- Inne treści (groźby, nękanie, szantaż) zabezpieczamy zrzutem ekranu z adresem strony i datą i zgłaszamy administratorowi serwisu.

Zawiadomienia

- Zawiadomienia do Policji, prokuratury, sądu rodzinnego i ośrodka pomocy społecznej składa Prezes Zarządu albo koordynator(ka) z upoważnienia Zarządu – pisemnie lub ustnie do protokołu. Kopia trafia do dokumentacji interwencji.
- W nagłej sytuacji każdy członek personelu sam dzwoni pod numer 112 i dopiero potem informuje koordynatora(-kę).
- Każdy, kto ma wiarygodną wiadomość o przestępstwie wymienionym w art.. 240 § 1 Kodeksu karnego (m.in. o zgwałceniu czy czynnościach seksualnych z małoletnim poniżej 15 lat), ma prawny obowiązek niezwłocznie zawiadomić Policję lub prokuraturę.

7. Plan wsparcia małoletniego

Po ujawnieniu krzywdzenia koordynator(ka) w ciągu 7 dni przygotowuje pisemny plan wsparcia. Plan omawia z małoletnim i z rodzicem, który nie krzywdzi dziecka, a ich zdanie bierze pod uwagę.

Plan wsparcia określa:

1. **bezpieczeństwo** – jak oddzielamy dziecko od osoby krzywdzącej w czasie zajęć LOS (np. zmiana grupy lub prowadzącego, odsunięcie członka personelu);
2. **pomoc specjalistyczną** – do kogo kierujemy dziecko i rodzinę: poradnia psychologiczno-pedagogiczna, ośrodek interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, telefon zaufania (rozdział 13). LOS nie prowadzi terapii, ale pomaga umówić pierwszą wizytę;
3. **udział w działaniach LOS** – czy i jak małoletni kontynuuje zajęcia, z jakimi dostosowaniami (np. inna godzina, osoba zaufana obok, zwolnienie z występu przed kamerą);
4. **osobę kontaktową** – kto z personelu jest dla dziecka pierwszym kontaktem;
5. **terminy** – kiedy koordynator(ka) sprawdza, czy plan działa (pierwszy raz po 2 tygodniach, potem co miesiąc do zamknięcia sprawy).

Plan obejmuje też, gdy jest to potrzebne, wsparcie dla innych uczestników grupy, którzy byli świadkami zdarzenia. Przy krzywdzeniu przez innego małoletniego LOS przygotowuje osobny plan działań wobec osoby krzywdzącej. Plany są częścią dokumentacji interwencji.

8. Ochrona wizerunku i danych osobowych małoletnich

LOS utrwala i publikuje wizerunek małoletniego tylko za pisemną zgodą rodzica i samego małoletniego, w zakresie opisanym w zgodzie. Te zasady dotyczą też materiałów tworzonych przez młodzież w mikroredakcjach i w studiu.

Zgoda

1. Zgoda (Załącznik 4) określa rodzaj materiału (zdjęcie, nagranie audio lub wideo), miejsce publikacji (strona LOS, media społecznościowe, kampanie, publikacje) i okres wykorzystania.
2. Pytamy o zgodę także małoletniego. Jeśli się nie zgadza, nie utrwalamy ani nie publikujemy jego wizerunku, nawet gdy zgodził się rodzic.
3. Rodzic i małoletni mogą w każdej chwili wycofać zgodę. LOS usuwa wtedy materiał z kanałów, którymi zarządza, w ciągu 7 dni.
4. Zgoda nie jest wymagana, gdy małoletni jest tylko szczegółem całości, np. tłumu na wydarzeniu publicznym. Mimo to unikamy zbliżeń, a osoby, które nie chcą być fotografowane, mogą dostać na wydarzeniu oznaczenie (np. smycz w innym kolorze).

Publikacja

- W podpisach używamy tylko imienia albo pseudonimu. Nie podajemy nazwiska, szkoły, adresu ani innych danych, które pozwalają ustalić, gdzie małoletni przebywa; przed publikacją usuwamy dane o lokalizacji z plików.
- Nie publikujemy materiałów, które ośmieszają małoletniego, pokazują go w sytuacji intymnej lub w trudnych emocjach albo mogą narazić go na hejt. W materiałach o dezinformacji nie przypisujemy małoletnim z imienia i miejscowości opinii, które mogą wywołać ataki.
- Materiał przygotowany przez mikroredakcję z udziałem małoletnich przed publikacją sprawdza mentor(ka): zgody wszystkich widocznych osób, brak zbędnych danych, zgodność z prawem. W razie wątpliwości konsultuje go z prawnikiem LOS.
- Moderujemy komentarze pod materiałami z udziałem małoletnich: usuwamy hejt i groźby, a w razie potrzeby wyłączamy komentarze.

Nagrywanie, przechowywanie i sztuczna inteligencja

- Personel fotografuje i nagrywa małoletnich tylko służbowym sprzętem LOS. Materiały przechowujemy na nośnikach LOS z kontrolą dostępu, nie na prywatnych telefonach i kontach.
- Materiały nieopublikowane usuwamy po zakończeniu działania, w którym powstały, chyba że zgoda stanowi inaczej.
- Nie używamy wizerunku ani głosu prawdziwych małoletnich do tworzenia treści syntetycznych (np. deepfake), także w celach edukacyjnych, i nie wgrywamy ich zdjęć ani nagrań do narzędzi sztucznej inteligencji. Ćwiczenia z rozpoznawania deepfake'ów prowadzimy na przygotowanych wcześniej przykładach.

- Dziennikarze i inne osoby z zewnątrz nagrywają małoletnich tylko za zgodą rodzica i małoletniego oraz w obecności personelu. LOS nie przekazuje im danych kontaktowych małoletnich ani rodziców bez ich zgody.

Dane osobowe

- Zbieramy tylko dane niezbędne do udziału w zajęciach i do zapewnienia bezpieczeństwa (np. kontakt do rodzica, potrzeby związane z dostępnością lub zdrowiem, jeśli są istotne podczas zajęć).
- Przetwarzamy je zgodnie z RODO, a dostęp mają tylko osoby upoważnione. Listy obecności i formularze nie są udostępniane innym uczestnikom.
- Personel nie ujawnia informacji o sytuacji małoletniego osobom nieuprawnionym. Wyjątkiem są zawiadomienia i współpraca z instytucjami opisane w rozdziale 6.

9. Bezpieczeństwo w internecie i ochrona przed szkodliwymi treściami

Uczymy młodzież sprawdzać informacje w sieci, więc szczególnie dbamy o to, żeby ta praca jej nie krzywdziła. Za bezpieczeństwo w internecie odpowiada koordynator(ka) ds. ochrony małoletnich, a w sprawach technicznych – osoba wyznaczona przez Zarząd (rozdział 10).

Urządzenia i sieć LOS

1. Komputery, tablety i telefony LOS, z których korzystają małoletni, mają aktualne oprogramowanie zabezpieczające i filtr blokujący treści pornograficzne i przemocowe. Osoba odpowiedzialna sprawdza je co najmniej raz na kwartał.
2. Małoletni korzystają z urządzeń LOS na kontach służbowych bez swoich danych. Po zajęciach prowadzący wylogowuje konta i usuwa pobrane pliki.
3. Sieć Wi-Fi w siedzibie LOS i w Mobilnym Studiu jest zabezpieczona hasłem i filtrowana.
4. Uczestnicy mogą używać własnych telefonów podczas ćwiczeń. Nie nagrywają i nie fotografują innych bez ich zgody (rozdział 5).

Szkodliwe treści w ćwiczeniach

1. Prowadzący wybierają przykłady dezinformacji wcześniej i sprawdzają je pod kątem wieku uczestników – zarówno treści z internetu, jak i materiały w innej formie (wydruki, nagrania, filmy). Nie używamy treści pornograficznych, drastycznych, pokazujących przemoc, samookaleczenia ani treści promujących nienawiść.
2. Przed ćwiczeniem z trudnym tematem (np. dezinformacja o zdrowiu, wojnie, migracji) uprzedzamy, czego dotyczy, a uczestnik może przerwać udział bez podawania powodu.
3. Podczas samodzielnego wyszukiwania prowadzący obserwuje pracę grupy. Gdy małoletni trafi na szkodliwą treść, prowadzący przerywa ćwiczenie, rozmawia z nim i – jeśli trzeba – stosuje rozdział 6.
4. Nielegalne treści, zwłaszcza materiały przedstawiające seksualne wykorzystywanie dzieci, zgłaszamy zespołowi Dyżurnet.pl lub Policji, bez kopiowania i przesyłania ich dalej.

Kontakt z małoletnimi w sieci

1. Kontaktujemy się z małoletnimi tylko przez służbowe kanały LOS: służbowy e-mail, służbowy telefon albo grupę w komunikatorze, w której są co najmniej dwie dorosłe osoby z personelu.
2. Nie piszemy do małoletnich prywatnie i nie zapraszamy ich do znajomych na prywatnych kontach. Wiadomość indywidualna dotyczy tylko spraw organizacyjnych, a jej treść może zobaczyć koordynator(ka).
3. Spotkania online z małoletnimi (webinaria, kolegia redakcyjne) odbywają się w grupie, przez link przekazany tylko uczestnikom, z poczekalnią i moderatorem. Nie nagrywamy obrazu ani głosu małoletnich bez zgody z rozdziału 8.
4. Cyberprzemoc między uczestnikami traktujemy jak każdą inną przemoc rówieśniczą (rozdział 6, ścieżka B), a krzywdzenie przez osoby obce w sieci – jak ścieżkę D.
5. Na zajęciach uczymy, jak chronić swoje dane i wizerunek, jak reagować na hejt, szantaż i prośby o zdjęcia oraz gdzie szukać pomocy.

10. Osoby odpowiedzialne, przygotowanie personelu i dokumentowanie

Zgłoszenia przyjmuje koordynator(ka) ds. ochrony małoletnich, a zawiadomienia do instytucji składa Prezes Zarządu lub koordynator(ka) z jego upoważnienia. Dane kontaktowe tych osób są w wersji dla dzieci (rozdział 12) i w siedzibie LOS.

Rola	Kto	Zadania
Zarząd LOS	Prezes Zarządu Tomasz Ludera	Przyjmuje i zmienia standardy uchwałą; wyznacza koordynatora(-kę), zastępcę i osoby odpowiedzialne; decyduje o konsekwencjach wobec personelu; składa zawiadomienia.
Koordynator(ka) ds. ochrony małoletnich	Monika Grodzka, telefon 535 131 929, e-mail: monika@los.lublin.pl	Przyjmuje zgłoszenia i udziela wsparcia małoletnim; prowadzi interwencje, karty i rejestr interwencji; przygotowuje plany wsparcia; szkoli personel; udostępnia standardy; co 2 lata ocenia standardy.
Osoba ds. weryfikacji personelu	Monika Grodzka	Sprawdza Rejestr, zbiera informacje z KRK i oświadczenia, przechowuje dokumenty (rozdział 3).
Osoba ds. bezpieczeństwa urządzeń i sieci	Paweł Szabłowski	Instaluje i co kwartał sprawdza zabezpieczenia i filtry (rozdział 9).
Każdy członek personelu	–	Przestrzega standardów, reaguje na niepokojące sygnały i zgłasza je koordynatorowi(-ce).

Kompetencje koordynatora(-ki). Koordynatorem(-ką) może być osoba z doświadczeniem w pracy z dziećmi lub młodzieżą, która ukończyła szkolenie z ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zna procedury opisane w rozdziale 6. Co najmniej raz na 2 lata aktualizuje wiedzę na szkoleniu lub konsultacji ze specjalistą.

Przygotowanie personelu

1. Przed pierwszym kontaktem z małoletnimi każdy członek personelu przechodzi szkolenie wstępne (co najmniej 2 godziny). Prowadzi je koordynator(ka) lub zaproszony specjalista. Szkolenie obejmuje: treść standardów, rozpoznawanie sygnałów krzywdzenia, rozmowę z dzieckiem, które ujawnia krzywdę, procedury interwencji, ochronę wizerunku i bezpieczeństwo w internecie.
2. Osoby z zewnątrz prowadzące pojedyncze zajęcia otrzymują przed zajęciami krótki instruktaż i wersję standardów dla dzieci.
3. Szkolenie przypominające odbywa się co 2 lata oraz po każdej istotnej zmianie standardów.
4. Udział w szkoleniu dokumentujemy listą obecności z programem szkolenia oraz oświadczeniem o zapoznaniu się ze standardami (Załącznik 1), które przechowujemy w aktach osobowych lub w dokumentacji umowy.

Dokumentowanie i przechowywanie zgłoszeń

1. Każdy incydent koordynator(ka) dokumentuje w karcie interwencji (Załącznik 3). Do karty dołącza notatki personelu, kopie zawiadomień i plan wsparcia.
2. Koordynator(ka) prowadzi rejestr interwencji: numer sprawy, data, rodzaj zdarzenia, ścieżka, podjęte działania, status.
3. Dokumentację przechowujemy w zamykanej szafie lub zaszyfrowanym folderze. Dostęp mają tylko koordynator(ka), zastępca i Prezes Zarządu.
4. Dokumentację przechowujemy przez 10 lat od zakończenia sprawy, a potem ją niszczymy.
5. Dokumentację udostępniamy tylko uprawnionym instytucjom (Policji, prokuraturze, sądowi, ośrodkowi pomocy społecznej) na ich wniosek lub wraz z zawiadomieniem.

11. Udostępnianie, ocena i aktualizacja standardów

Standardy w wersji pełnej i w wersji dla dzieci są na stronie internetowej LOS i wiszą w widocznym miejscu w siedzibie LOS. Co najmniej raz na 2 lata oceniamy, czy działają.

Udostępnianie

1. Obie wersje publikujemy na stronie www.los.lublin.pl w formie dostępnej cyfrowo i wywieszamy w siedzibie LOS. Podczas zajęć w terenie i w Mobilnym Studiu wywieszamy wersję dla dzieci z danymi kontaktowymi koordynatora(-ki).
2. **Rodzice** dostają link do standardów razem z formularzem zgłoszenia dziecka i potwierdzają w nim, że się z nimi zapoznali. Na prośbę otrzymują wersję papierową.

3. **Małoletni** poznają wersję dla dzieci na pierwszych zajęciach każdej grupy. Prowadzący omawia ją w sposób dostosowany do wieku i potrzeb uczestników, wskazuje osobę, do której można się zgłosić, i telefony zaufania.
4. **Personel** otrzymuje standardy przed rozpoczęciem współpracy (rozdział 3 i 10).
5. **Organizacje partnerskie**, w których lokalach lub z którymi prowadzimy zajęcia dla małoletnich, otrzymują standardy LOS, a porozumienie o współpracy określa, które zasady stosujemy wspólnie.

Ocena standardów

1. Co najmniej raz na 2 lata koordynator(ka) ocenia standardy. Przeprowadza anonimową ankietę wśród personelu i uczestników (Załącznik 5), analizuje rejestr interwencji i uwagi zgłoszone przez rodziców, małoletnich i personel.
2. Wyniki oceny i rekomendacje koordynator(ka) przedstawia Zarządowi w pisemnym raporcie. Raport przechowujemy razem z dokumentacją standardów.
3. W ocenie bierzemy pod uwagę zdanie młodych ludzi – np. przez rozmowę z peer-liderami i uczestnikami mikroredakcji.

Aktualizacja

1. Standardy aktualizujemy po każdej ocenie, jeśli wskazuje ona na potrzebę zmian, a także po zmianie przepisów, po poważnym incydencie lub po rozpoczęciu nowego rodzaju działań z małoletnimi.
2. Zmiany przyjmuje Zarząd LOS w drodze uchwały. Koordynator(ka) informuje o nich personel, publikuje nową wersję na stronie i w siedzibie LOS.

Przepisy końcowe

1. Standardy przyjął Zarząd LOS uchwałą nr [numer] z dnia [data]. Wchodzą w życie z dniem przyjęcia.
2. Załączniki 1–5 są częścią standardów.
3. W sprawach, których standardy nie regulują, stosujemy przepisy prawa powszechnego, w szczególności ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

12. Wersja skrócona dla dzieci i młodzieży

Bezpiecznie w LOS – co warto wiedzieć

W LOS masz prawo czuć się bezpiecznie. Jeśli ktoś Cię krzywdzi – tutaj, w domu, w szkole albo w internecie – powiedz nam. Pomożemy.

Twoje prawa

- Masz prawo do szacunku i do tego, żeby nikt Cię nie bił, nie wyśmiewał ani nie dotykał bez Twojej zgody.
- Masz prawo powiedzieć „nie”, kiedy coś Ci nie odpowiada – także dorosłemu.
- Masz prawo nie zgodzić się na zdjęcie albo nagranie. Bez Twojej zgody i zgody Twojego rodzica nie publikujemy Twojego wizerunku.
- Możesz przerwać ćwiczenie, jeśli jego temat jest dla Ciebie zbyt trudny.

Czego dorośli z LOS nigdy nie robią

- nie krzyczą na Ciebie, nie upokarzają Cię i nie stosują przemocy;
- nie piszą do Ciebie prywatnie i nie zapraszają Cię do znajomych na prywatnych kontach – kontaktują się tylko przez kanały LOS;
- nie proszą Cię, żebyś coś ukrywał(-a) przed rodzicami;
- nie pokazują Ci treści dla dorosłych i nie dają Ci alkoholu, papierosów ani innych używek;
- nie robią Ci zdjęć prywatnym telefonem.

Jak traktujemy się w grupie

- Na początku zajęć razem ustalamy zasady i wszyscy ich przestrzegamy.
- Nie nagrywamy i nie fotografujemy innych bez ich zgody. Nie przerabiamy niczyjego wizerunku ani głosu, także za pomocą AI.
- Nie hejtujemy, nie wyśmiewamy i nie wykluczamy nikogo – ani na zajęciach, ani w internecie.

W internecie

- Nie podawaj obcym swojego adresu, szkoły, numeru telefonu ani haseł.
- Jeśli ktoś prosi Cię o zdjęcia, grozi Ci albo Cię szantażuje – nie odpowiadaj, nie wysyłaj niczego i powiedz o tym dorosłemu, któremu ufasz.
- Jeśli na zajęciach trafisz na coś, co Cię przestraszyło albo zaniepokoiło, powiedz prowadzącemu.

Gdy dzieje się coś złego – powiedz

Możesz porozmawiać z każdą osobą prowadzącą zajęcia albo bezpośrednio z osobą, która w LOS zajmuje się bezpieczeństwem młodych ludzi:

- koordynator(ka) ds. ochrony małoletnich: Monika Grodzka, tel. 535 131 929, e-mail monika@los.lublin.pl;

Wysłuchamy Cię i potraktujemy poważnie. Nie obiecamy, że zachowamy wszystko w tajemnicy, jeśli komuś grozi niebezpieczeństwo – ale powiemy Ci, co zrobimy i komu przekażemy informację. Możesz też zadzwonić bezpłatnie i anonimowo pod numer **116 111** lub **800 12 12 12**. W nagłej sytuacji dzwoń pod **112**.

13. Gdzie szukać pomocy

W nagłej sytuacji dzwoń pod numer 112. Pozostałe numery są bezpłatne.

Kontakt	Dla kogo i w jakiej sprawie
112	Numer alarmowy – gdy zagrożone jest życie lub zdrowie.
116 111	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży (Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę), całodobowy.

Kontakt	Dla kogo i w jakiej sprawie
800 12 12 12	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka, całodobowy; także dla dorosłych, którzy chcą zgłosić problem dziecka.
800 100 100	Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawach bezpieczeństwa dzieci.
800 120 002	„Niebieska Linia" – Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, całodobowe.
800 120 226	Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej.
116 123	Wsparcie psychologiczne dla dorosłych w kryzysie emocjonalnym.
dyzurnet.pl	Zespół NASK przyjmujący zgłoszenia nielegalnych treści w internecie, w tym materiałów przedstawiających seksualne wykorzystywanie dzieci.
Koordynator(ka) ds. ochrony małoletnich w LOS	Monika Grodzka, tel. 535 131 929, e-mail monika@los.lublin.pl; siedziba LOS: ul. Grodzka 14, 20-112 Lublin.

14. Załączniki

Wzory poniżej można drukować lub używać w formularzach online.

Załącznik 1. Oświadczenie członka personelu o zapoznaniu się ze standardami

Ja, niżej podpisany(-a) …… (imię i nazwisko), oświadczam, że zapoznałem(-am) się ze Standardami ochrony małoletnich w Lubelskim Ośrodku Samopomocy, w dniu …… uczestniczyłem(-am) w szkoleniu z ich stosowania i zobowiązuję się ich przestrzegać.

Miejscowość i data …… Podpis ……

Załącznik 2. Oświadczenie o państwach zamieszkania w ciągu ostatnich 20 lat

Ja, …… (imię i nazwisko), data urodzenia ……, obywatelstwo ……, oświadczam, że w ciągu ostatnich 20 lat:

☐ nie mieszkałem(-am) w państwach innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo mojego obywatelstwa;

☐ mieszkałem(-am) w następujących państwach innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo mojego obywatelstwa: …… – i dołączam informacje z rejestrów karnych tych państw.

Wypełnia osoba, która nie może przedstawić informacji z rejestru karnego danego państwa: oświadczam, że prawo państwa …… nie przewiduje wydawania takiej informacji albo państwo to nie prowadzi rejestru karnego. Oświadczam, że nie byłem(-am) prawomocnie skazany(-a) w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art.. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, nie wydano wobec mnie innego orzeczenia stwierdzającego, że dopuściłem(-am) się takich czynów, i nie mam obowiązku stosowania się do zakazu zajmowania stanowisk, wykonywania zawodów albo działalności związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.

Jestem świadomy(-a) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Miejscowość i data …… Podpis ……

Załącznik 3. Karta interwencji

Pole	Wpis
Numer sprawy	
Imię i nazwisko oraz wiek małoletniego	
Data i miejsce zdarzenia lub ujawnienia	
Kto zgłosił (imię, nazwisko, funkcja)	
Opis: słowa dziecka i obserwacje personelu	
Ścieżka (A, B, C, D)	
Podjęte działania (data, kto)	
Kontakt z rodzicem (data, przebieg)	
Zawiadomienia (instytucja, data, sygnatura)	
Plan wsparcia (data, osoba kontaktowa)	
Zamknięcie sprawy (data, wynik)	
Podpis koordynatora(-ki)	

Załącznik 4. Zgoda rodzica i małoletniego na udział w zajęciach i wykorzystanie wizerunku

Imię i nazwisko małoletniego …… Wiek …… Imię i nazwisko rodzica …… Telefon ……

Nazwa zajęć lub projektu ……

☐ Wyrażam zgodę na udział mojego dziecka w zajęciach.

☐ Zapoznałem(-am) się ze Standardami ochrony małoletnich w LOS.

Zgoda na utrwalenie i rozpowszechnianie wizerunku dziecka (zaznacz):

☐ zdjęcia ☐ nagrania wideo ☐ nagrania audio

☐ strona internetowa LOS ☐ media społecznościowe LOS ☐ materiały kampanii i publikacje projektu

Okres wykorzystania: do ……

Podpis pod materiałami: ☐ imię ☐ pseudonim ……

Zgodę można w każdej chwili wycofać, piszcąc do koordynatora(-ki) ds. ochrony małoletnich; LOS usunie wtedy materiały ze swoich kanałów w ciągu 7 dni. Informacje o przetwarzaniu danych osobowych zawiera klauzula informacyjna LOS.

Podpis rodzica …… Podpis małoletniego …… Data ……

Załącznik 5. Ankieta oceny standardów

Ankieta jest anonimowa. Odpowiedzi: tak / raczej tak / raczej nie / nie / nie wiem.

Dla personelu

1. Czy znasz standardy ochrony małoletnich LOS i wiesz, gdzie je znaleźć?
2. Czy wiesz, co zrobić i do kogo się zwrócić, jeśli podejrzewasz krzywdzenie?
3. Czy któraś zasada jest dla Ciebie niejasna lub trudna do stosowania? Która?
4. Czy zauważyłeś(-aś) naruszenie standardów? Czy zostało zgłoszone?
5. Co zmienił(-a)byś w standardach?

Dla uczestników

1. Czy na zajęciach LOS czujesz się bezpiecznie?
2. Czy wiesz, do kogo w LOS możesz się zwrócić, gdy dzieje się coś złego?
3. Czy ktoś na zajęciach zachował się wobec Ciebie w sposób, który Ci nie odpowiadał?
4. Czy pytano Cię o zgodę, zanim zrobiono Ci zdjęcie lub nagranie?
5. Co możemy zrobić, żebyś czuł(-a) się u nas bezpieczniej?